

IŠ VISO PASAULIO

- SUTARTIS BULGARIJAI taikos konferencijoje Paryžiuje baigta svarstyti šį rytą 1 val. Šiandien busia diskutuojama sutarties Vengrijai klausimais, o po to liks jau tik Suomijos sutarties reikalai. Vakar dienos posėdyje pirmą kartą konferencijos plenumas atmetė keturių didžiųjų pasiūlymą, įtrauktą taikos sutarties projektą 1-uoju paragrafu, kuriame buvo siūloma nustatyti Bulgarijos-Graikijos sienas pagal 1941 m. padėtį, t.y. prieš Bulgarijai užpuolant Graikiją. Už šį paragrafą pasisakė 9 balsai, o 12 kitų susilaikė, tuo būdu Bulgarijos-Graikijos sienų klausimas keturių didžiųjų vėl turės būti svarstomas iš esmės. Čalderis išreiškė pageidavimą nustatyti Graikijai palankesnes sienas. Už šio paragrafo priėmimą balsavo 6 slavų valstybės ir 3 kitos. Be to, dar paprasta balsų dauguma nubalsuota taikos sutartinį įrašyti draudimą Bulgarijai statyti įtvirtinimus prie Graikijos sienos ir 2/3 balsų priimtas graikų pasiūlymas uždrausti Bulgarijai turėti torpedinių laivų. Debatuose kalbėjęs Višinskis gynė dabartinę Bulgarijos "Tėvynės fronto" vyriausybę ir kritikavo britų ir amerikiečių laikyseną jos atžvilgiu. Sunkumai krašte atsiranda tik dėl priešingo nusistatymo jauniosios Bulgarijos demokratijos atžvilgiu. Reikalavimas vadinamųjų laisvų rinkimų esąs kišimasis į vidaus reikalus. Britų atstovas Alexander apeliavo į konferenciją negrižti prie tų pačių sunkumų ir pasisakė prieš nuolatinį kritikavimą vadinamųjų senųjų demokratijų, kas jungtines tautas tik skiria, vietoj kad jas vienyti. Alexanderis siūlė konferencijai elgtis taip, kaip kad yra savo kalboje nurodęs mrš. Sauts. Višinskio kaltinimus D. Britanijai Alexanderis atmetė ir pareiškė, kad D. Britanija iš karo nieko nelaimėjusi. Paremdamas Graikijos reikalavimus jis pabrėžė, kad per 50 metų Graikija buvo tris kartus Bulgarijos užpulta ir Bulgarijos dalyvavimas praėjusiame kare buvo nukreiptas daugumoje prieš Graikiją. Reparacijos, kurių Bulgarija turės sumokėti 130.250.000 sv. sterlingų, - ypač Graikijai ir Jugoslavijai esą nustatytos labai kuklios. Amerikiečių atstovas savo kalboje pažymėjo, kad Graikijos saugumas esąs pirmas svarbos. Londono radijas atskiru komentaru vakar dar pasisakė dėl užvakar priimtojo Dunojaus laisvojo susisiekimo ir jam tvarkyti organizacijos steigimo. Dunojaus laivininkystei reguliuoti būsianti sukviesta konferencija, kurioje dalyvaus keturi didieji ir Dunojaus valstybės. Tuo klausimu Bevinas savo pasakytose kalboje kvietęs visus prie glaudaus bendradarbiavimo, gi po jo kalbėjęs Molotovas pasisakė ne tik prieš Beviną mintis, bet ir priešingai Stalino pareiškimams. Molotovas pareiškęs, jog jis šios konferencijos nutarimus atsisakęs akceptuoti.

- APIKIVYSKUPAS STEPINAJEČ, Jugoslavijos primas ir Agramo vyskupas, ankšt. kroatų teismo Agrame už fašistinę veiklą, bendradarbiavimą su kroatų išdaviku Dr. Pavelič, o taip pat už vertimą serbų ordokso priimti katalikybę, nuteistas 16 metų sunkiųjų darbų kalėjimo ir sekantiems 5 metams atimtos pilietinės teisės. Buvęs jo sekretorius nuteistas mirti pakariant. Kiti 14 kaltinamųjų nubausti įvairiomis kalėjimo bausmėmis. Iš 15 čia apkaltintųjų 12 buvo ku-

nigai. Arkivyskupo nusmerkimas Vatikane sukėlęs gilaus susirūpinimo. Procesas esą buvo vestas tokiu būdu, kad nebuvę galima teisiamajam pagelbėti. Dėl sprendimo neteislingumo atsakomybę neša teismas. Kaip širyti iš Londono pranešta, Vatikanas dėl teismo sprendimo pareiškė protestą "Osservatore Romano" rašo, jog teismas savo esmėje buvęs politinis. JAV valst. pasekretoris Acheson pareiškė, jog teismo sprendimas JAV vyriausybėje sukėlęs neramumą, nes čia manoma, kad jis pažeidęs pilietinę asmens laisvę. Protestus dėl teismo sprendimo taip pat pareiškė kard.Griffin, kard.Spellman ir Bostono arkivyskupas. Kard.Griffin sprendimą, prieš tokį didelį patriotą, laiko didžiausiu neteisingu. Belgrade pradėta nauja byla prieš kitą vyskupą, kuris esąs kaltinamas organizavęs bandas. Prokuroras jam reikalauja griežčiausios bausmės.

- GEN.EISENHOWERIS vakar Londone pareiškė savo įsitikinimą, jog Vokietija rasianti kelią į demokratiją. Savo inspekcinės kelionės Vokietijoje metu jis aplankys ir išvietintųjų stovyklas.

- FELDM.SMUTS vakar kalbėjo Olandijos parlamente pasisakydamas už reikala steigti jungtines Europos valstybes. D.Britanija čia turėtų imtis iniciatyvos. D.Britanijos tautų šeima galėtų būti čia pavyzdys. Pradžią tokiam susivienijimui turėtų duoti ūkinis susivienijimas, kuriam pradžią jau duoda Olandijos-Belgijos, o taip pat Luksemburgo ūkinis bendradarbiavimas. Šio ryto "Manchester Guardian" pasisakydamas dėl feldm.Smuts kalbos pabrėžia, kad jei Europa nesusi lenys, tai jos civilizacija degeneruos. "News Chronicle" taip pat palankiai priima Europos vienybės idėją, bet taip pat nurodo, kad Sov.Sąjungoje ji bus sutikta labai kritiškai.

- PRANCŪZIJOJ rytoj įvyksta tautos-atsiklausimas dėl naujojo konstitucijos projekto. Vakar vakare min.pirm.Bidault per radiją pasakė kalbą, kurioje pažymėjo, jog projektas esąs pakeistas pagal tautos valią ir garantuoja individui laisvę ir nepriklausomybę tautai. Jis kvietė balsuotojus pasisakyti "taip", nes jau 6 metai kaip Prancūzija gyvena be konstitucijos ir kraštui reikalingas parlamentas, kuris galėtų atsidėti krašto atstatymo ir tvarkymo darbams. Dėl de Gaulle kvietimo pasisakyti prieš konstituciją Bidault nieko neatšakė.

- PREZ.TRUMANAS spaudos konferencijoje pareiškė, jog jis numato JTO pilnates suvažiavimo atidaryme pasakyti kalbą.

- ŪKINĖ KOMISIJA anglų ir amerikiečių zonų ūkinio susijungimo klausimams apsvarstyti vakar susirinko pirmojo posėdžio Minden. Anglų ir amerikiečių atstovai pasakė atitinkamas atidarymo kalbas.

- RUMUNIJOS KONTR.TARYBA amerikiečių atstovui pageidaujant, turėjo būti kviečiama posėdžio apsvarstyti rinkimų klausimų. Tačiau sovietų atstovas tokį pasiūlymą atmetė, pažymėdamas, kad tokio klausimo svarstymas būtų kišimasis į krašto vidaus reikalus.

VIETOS ŽINIOS

- RYTOJ 19 val.valgyklos salėje bus komiteto narių pranešimai bėgamaisiais reikalais ir aktualijos, kurias skaitys Dr.Meškauskas.

- Į DILLINGENO vyrų choro koncertą, įvyksiantį X.15 19 val. Kornhauso salėje, bilietai parduodami rytoj /X.13/ bendrabučio valgykloje pietų ir vakarienės metu, o 14 ir 15 d.d. komiteto raštinėje darbo valandomis.

- MALKŲ KORTELES gyv.privečiai atsiima komiteto raštinėje.

- IŠ UNRROS BIBLIOTEKOS gavę skaityti knygas ir žurnalus rugsėjo mėn. prašomi gražinti bibliotekon ne vėliau š.mėn. 14-d.

- PASILINKSMINIMĄ šiandien rengia gimnazija 19,30 val.

- ŠACHMATININKAI šiandien 18,30 val.rėnkasi stovyklos valgyklon.

Dienos naujienos

Nr. 236/423/

Pirmadienis, 1946.X.14

IŠ VISO PASAULIO

- **NAUJA KONSTITUCIJA PRANCŪZIJOJ**, šio ryto Londono žiniomis, kaip aiškėja iš vakar įvykusio tautos balsavimo, - priimama. Dar nėra balsavimo duomenų tik iš Korsikos. Už konstituciją pasisakė per 9.109.000, o prieš - per 8.046.000. Tuo būdu konstitucija priimama 1.063.000 balsų persvara. 7,75 mil. iš turėjusių balsuoti balsavime nedalyvavo, ir tai sudarė 31%. Toks žymus nebalsavusių skaičius, kaip iš Londono pažymima, bus susidaręs ryšium su de Gaulle pareiškimu dėl konstitucijos. Lapkričio 10 d. numatomi Prancūzijos parlamento rinkimai. Naujoji konstitucija nustato parlamentą iš dviejų rūmų ir praplečia prezidento teises daugiau, negu gegužės mėn. balsuotasis konstitucijos projektas.

- **VENGRIJOS TAIKOS SUTARTIS** baigta svarstyti šeštadienį taikos konferencijos pilnatyje. Vienu balsu, kaip Londonas sako, susitarė dėl Vengrijos teritorijos, Siebenbūrgeną priskiriant Rumunijai ir tam tikrą Vengrijos sritį į pietus nuo Pressburgo Čekoslovakijai. Dėl 200.000 vengrų iškeldinimo iš Čekoslovakijos į Vengriją pelikta abiem valstybėms susitarti, bet čia JAV atstovas pareiškęs, kad gyventojų pasikaitimas neturėtų būti vykdomas prievartos metodais. Paprastą balsų daugumą 12 prieš 2, susilaikant 7/ Vengrijai nustatyta 300 mil. dolerių reparacijų, tuo būdu JAV siūlymas sumažinti jas iki 200 mil. atmestas, amerikiečių siūlymą palaikant tik Kanadai. Šiandien konferencijoje būsianti svarstoma paskutinė sutartis - Suomijai, o ryt jau rengiamasi iškilmingam baigiamajam taikos konferencijos plenumo posėdžiui. Galutiniai taikos sutarčių tekstai bus nustatomi keturių ministerių tarybos, kurie jau šiaudien turėsia posėdį pasitarti dėl tam reikalui įvykstančio prieš JTO suvažiavimą jų pasitarimo New Yorke. Bevinui pageidaujant, Didž. Britanija skirsianti laivą "Akvitania" delegacijoms nuvežti į JTO suvažiavimą. Molotovas, tur būt, jau trečiadienį išplauksias su "Queen Elizabeth" į New Yorką. Kol Bevinas nebus atvykęs į New Yorką, tenai jį pavaduosias oro min. Noel Baker. Vakarykščiūose Londono radijo komentaruose pažymėta, jog taikos konferencijos pasisekimas pareina nuo to, kiek keturių ministerių taryba priims jos nutarimų bei pasiūlymų. Konferencija turėjusi "prastą startą": sugaišta laiko, iškelta daug kaltinimų, vadnuojantis nacionaliniu prestižu ir propaganda. Buvę du dvarbiausi klausimai: Triesto statuto ir laisvos Dunojaus laivininkystės, kurie 2/3 balsų priimti anglosaksams palankia prasme. Tačiau Rusija ir kiti slavų kraštai pasisakė prieš. Nors marš. Stalinas savo interview pabrėžęs galimybę ideologiniams skirtumams pašalinti; bet viltys dar neišsipildė. Nėsa jokio ženklo, kad sovietai rodytų nuolaidos bet kokiame punkte, to nematyti taip pat sovietų spaudoj ir radijo pranešimuose. "Sunday Times" korespondentas pažymi, jog konferencija susiskaldymo nepašalinusi, bet tik paryškinusi.

- **GEN. EISENHOWERIS**, Muncheno žiniomis, jau atvykęs į Frankfurta, o iš čia vyksias į Muncheną, kur be kita ko aplauksias išvietintųjų stovyklą.

- **MARŠ. SMUTS**, P. Afrikos min. pirmininkas, Londono žiniomis, savo pasakytoj Briusely belgų parlamentui kalboje pakritikavęs JT dėl ve-